

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

II.510.992.2017II.510.992.2017.MH

Pan

Zbigniew J. Król

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Zdrowia

Warszawa

Dot. ZPP.078.79.2017

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 listopada 2017 r. dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, uprzejmie przedstawiam następujące uwagi.

Projekt przewiduje szereg zmian dotyczących przepisów prawnych zawartych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii¹ (dalej: „ustawa”). Głównym ich celem jest zrównanie statusu nowych substancji psychoaktywnych (art. 4 pkt 11a ustawy) ze statusem substancji psychotropowych (art. 4 pkt 25) i środków odurzających (art. 4 pkt 26). Jednocześnie Projektodawca proponuje rezygnację z określania wykazu substancji psychotropowych i środków odurzających aktem prawa rangi ustawowej (odpowiednio załącznik 2 i 1 do ustawy) i powierzenie określenia tego wykazu, jak również wykazu nowych substancji psychoaktywnych, w drodze rozporządzenia Ministrowi Zdrowia (projektowany art. 44f pkt 3 ustawy). Oznacza to, że listy tych środków i substancji można będzie znacznie łatwiej i szybciej zmienić, modyfikując tym samym zakres odpowiedzialności karnej. Faktyczny zakres penalizacji czynów określonych w art. 53 – 64 ustawy będzie zatem w istocie uzależniony od aktu wykonawczego wydanego przez Ministra Zdrowia.

---

¹ T. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.

Ustalenie konkretnego pola penalizacji w rozporządzeniu może budzić pewne wątpliwości pod względem zgodności z konstytucyjną zasadą *nullum crimen sine lege certa* wynikającą z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

Zarówno w literaturze², jak i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego³ wskazuje się, że technika legislacyjna polegająca na określeniu podstawowych przesłanek czynu zabronionego (w szczególności dotyczących cech sprawcy i jego zachowania) w ustawie i pozostawieniu doprecyzowania części przesłanek w powszechnie obowiązującym akcie prawa rangi podustawowej jest dopuszczalna. Warunkiem prawidłowości jej zastosowania jest jednak, aby zakres zachowań podlegających karze był określony precyzyjnie, w sposób możliwy do odkodowania zarówno przez adresata normy, jaki i przez organ ją stosujący⁴.

W tym świetle wydaje się, że określenie katalogu substancji psychotropowych, środków odurzających i nowych substancji psychoaktywnych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia będzie zgodne z art. 42 ust. 1 Konstytucji. Zachowania podlegające karze są bowiem określone w art. 53 – 64 ustawy, rozporządzenie będzie zaś jedynie wskazywać w przypadku jakich środków i substancji zachowania te będą podlegać karze.

Wykonując delegację określoną w projektowanym art. 44f pkt 3 ustawy Minister Zdrowia winien jednak, w mojej ocenie, zwrócić uwagę na ogólne wymogi wynikające z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, w szczególności, aby substancje zakwalifikowane do jednej z ww. kategorii były precyzyjnie określone, a także aby ewentualne przyszłe zmiany rozporządzenia przewidywały odpowiednio długie *vacatio legis* pozwalające obywatelom na zapoznanie się ze zmianami w zakresie penalizacji i dostosowaniu się do nich. Zmiany prawa, w szczególności zaś prawa karnego, nie powinny bowiem „zaskakiwać” obywatela⁵. Zasadne wydaje się rozważenie umieszczenia aktualizowanej listy środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w widocznym miejscu na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia.

Odnosząc się do bardziej szczegółowych zmian, wskazać należy, że projekt przewiduje zaostrzenie kary pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 53 ust. 1 ustawy

---

² M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz. Art. 1 – 86*, Warszawa 2016 r., s. 1037.

³ Np. wyrok z dnia 26 listopada 2003 r. (SK 22/02), wyrok z dnia 1 grudnia 2010 r. (K 41/07).

⁴ Tamże.

⁵ Zob. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 listopada 2006 r. (K 31.06), wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 grudnia 2014 r. (P 29/13).

(jest „do 3 lat”, ma być „do 5 lat”). Uzasadnienie projektu nie wskazuje jednak na przyczyny dokonania tej zmiany, co skłania do wyrażenia poglądu o konieczności przedstawienia przesłanek przemawiających za projektowanym rozwiązaniem.

Proponowane brzmienie art. 61 ustawy zrównuje status nowych substancji psychoaktywnych z prekursorami. W projektowanym brzmieniu przepis ten penalizuje zatem przewożenie, nabywanie, posiadanie, przechowywanie lub wprowadzanie do obrotu nowych substancji psychoaktywnych (analogicznie jak prekursorów). Tymczasem część tych zachowań związanych z nowymi substancjami psychoaktywnymi podlegać ma także penalizacji na podstawie innych przepisów ustawy (przewożenie – art. 55 ust. 1, wprowadzanie do obrotu – art. 56 ust. 1, posiadanie – art. 62b ust. 1). Ponadto zaznaczyć należy, że Projektodawca nie proponuje żadnych zmian w wykroczeniach określonych w art. 65 – 67 ustawy, które także penalizują czyny związane z prekursorami. Zasadne wydaje się zatem rozważenie rezygnacji z rozszerzania zakresu art. 61 ustawy o nowe substancje psychoaktywne.

Wreszcie, przepis art. 9 projektu przewiduje *vacatio legis* wynoszące 30 dni. Wydaje się, że biorąc pod uwagę istotnie powiększone pole penalizacji i wprowadzenie sankcji karnej za czyny dotyczące nowych substancji psychoaktywnych, które obecnie podlegają jedynie sankcji administracyjnej (art. 52a ustawy) lub nie podlegają odpowiedzialności karnej, okres ten powinien być dłuższy.

Konkludując, proszę uprzejmie Pana Ministra o rozważenie uwzględnienia przedłożonych uwag w toku dalszych prac legislacyjnych.